

Novičke o ekološkem kmetijstvu v Srednji in Vzhodni Evropi

Š T 2 4

DECEMBER 2009

Avalon

podpira trajnostni razvoj
podeželja v nerazvitih
kmetijskih območjih

Phone:
+31 (0)515 331955
Fax:
+31 (0)515 331980

office@avalon.nl
www.avalon.nl

EkoConnect

Mednarodni center za
ekološko
kmetovanje v Srednji in
Vzhodni Evropi

Phone:
+49 (0) 351-20 66 172
Fax:
+49 (0) 351-20 66 174

info@ekoconnect.org
www.ekoconnect.org

Drage bralke in bralci,

leto 2009 nam bo zagotovo ostalo v spominu kot mejnik s svojim močnim in pozitivnim učinkom na nadaljnji razvoj ekološkega kmetijstva. Januarja letos je pričela veljati nova Uredba Sveta o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov. V mesecu avgustu je sledila objava Uredbe, ki določa podrobna pravila o ekološkem gojenju živali iz ribogojstva in ekološki pridelavi morskih alg. Poleg tega so bili 2009 narejeni pomembni koraki k Evropi brez gensko spremenjenih organizmov. Potem ko sta Avstrija in Madžarska uspeli obdržati moratorij za pridelovanje gensko spremenjenih rastlin, je sledila še prepoved pridelovanja gensko spremenjene koruze v Luksemburgu in Nemčiji. Poljska medtem pripravlja zakon, ki bi kmetom omogočal manevrski prostor, da si lahko zagotovijo in uredijo cone brez gensko spremenjenih organizmov.

Na drugi strani je slika na žalost drugačna. Po astronomsko visokih cenah kmetijskih in poljedeljskih pridelkih do sredine leta 2008, so te sedaj tako nizke, da se kmetovalci vidijo ogrožene v svoji eksistenci. Za kmetovalce in trgovce prinaša leto 2010 upanje in izziv, da bi ustvarili zadovoljive pogoje, ki bi zagotavljali zadovoljstvo za obe strani.

Na koncu naj vam v imenu EkoConnecta e. V. in fundacije Avalon zaželimo še vesel božič, nadvse dober zaključek leta 2009 in uspešen start v leto 2010.

Želimo vam prijetno in informativno branje.

Irena Fašalek & Dagmar Diener & Linda Huisman

Vsebina:

1. **Bolgarija: projekt "Novo tračansko zlato"**
2. **Madžarska: Do leta 2014 nič več možnosti za prijavo subvencij**
3. **Povprečna ekološka kmetija na Slovaškem meri skoraj 400 hektarjev**
4. **Evropske raziskave pokazale višjo prehransko vrednost ekoloških živil**
5. **Izvor je znan: od proizvajalca do potrošnika**
6. **Ekološko kmetijstvo lahko pripomore k zaščiti podnebja**
7. **Zaščitite žitna skladišča pred škodljivci**
8. **Avalonove konference**
9. **Romunski Ekološki Forum presešel pričakovanja**
10. **Vabilo: 5. Forum trženja ekoloških živil v Varšavi – prijave mogoče takoj**
11. **Koledar dogodkov**

1. Bolgarija: projekt "Novo tračansko zlato"

Vzhodni Rodopi v Bolgariji so ena od redkih območij v Evropi, kjer še vedno vlada divjina in nedotaknjena narava. Ponašajo se predvsem z bogato biotsko raznolikostjo. Domačini so znani predvsem po svojem gostoljubju in po slastni regionalni kuhinji. Vendar je to območje zaznamovano z revščino, zaradi pomanjkanja služb pa se domačini selijo v mesta in v tujino. Posledica izselitev je opuščanje govedoreje in zapuščeni travniki, ki nahajajo na robu izginotja. Da bi zmanjšali revščino, ohranili biotsko raznolikost in okrepili splošno blagostanje, sta fundaciji Avalon in Ark pred kratkim pričeli s projektom "Novo tračansko zlato" ("The New Thracian Gold").

Vzhodni Rodopi so v marsikaterem pogledu bogati. Položna pobočja prehajajo v strme skale preko modrih rek, ki si vijugajoče utirajo svojo pot skozi redko naseljeno, gorato pokrajino. V pesku na dnu rek lahko še vedno najdemo zlato. Tu, kjer se srečata zmerna klima Srednje Evrope in toplejša sredozemska klima, se regija prelevi v priljubljeno zbirališče mnogih živalskih in rastlinskih vrst: 1400 rastlinskih vrst, 27 vrst plazilcev, 59 sesalcev iz različnih družin in 278 vrst ptic, vključujoče neverjetno število 37 vrst plenilcev.

Lokalne oblasti, kmetovalci in angažirani ljudje iz tujine premlevajo, kako zmanjšati revščino v regiji in obenem strmeti k novi blaginji. Razvojni program vsebuje tri elemente: ohranitev in obnova divjine, ekološko kmetijstvo in ekološki turizem. Z preudarnim izkoriščanjem naravnih bogastev bi lahko omogočili razvoj pokrajine in hkrati zagotovili ohranjanje naravnih virov.

Vladislav Popov iz Agrarne Univerze v Plovdiv-u in menedžer pri Avalon-Bulgaria pozdravlja ekološko poljedelstvo, kot razumno alternativo za podeželsko prebivalstvo. Ekološko kmetijstvo se popolnoma dopolnjuje z varovanjem narave in ekološkim turizmom. Ne pušča škodljivih posledic za raznolikost živih vrst, ekološka živila pa lahko znatno izboljšajo prihodke kmetovalcev in podeželskih gospodinjstev. Trg za ekološke izdelke raste in v slopu programa bi kmetovalci bili deležni podpore za razvoj ekološkega poljedelstva in pomoč pri trženju njihovih izdelkov.

Nico van der Werf z Avalona na Nizozemskem daje veliko vrednost na povezanost treh elementov. Projekt "Novo tračansko zlato" tako vključuje integracijo obnove divjine, ekološkega poljedelstva in ekološkega turizma.

Z namenom razvoja trajnostnega kmetijstva in okoljevarstva je Avalon organiziral vrsto prireditev v Bolgariji. Del prireditev je predstavljal tudi izlet v Rodope. O tem potovanju je poročal danski novinar Meindert Brouwer. Njegov članek z naslovom "They call it the wild farm" lahko preberete tudi na www.avalon.nl (kliknite na "Documents").

* * * * *

2. Madžarska: Do leta 2014 nič več možnosti za prijavo subvencij

Kratkoročno več podpore za ekološke pridelovalce skozi Novi Madžarski Program razvoja podeželja

Med leti 1997 in 2004 se je število ekoloških kmetij na Madžarskem povečalo za petkratnik. Leta 2004 je sledil preobrat in število kmetij je začelo močno upadati. Strokovnjaki vidijo razloge za upad v slabo razvitem domačem trgu, ter v slabi vladni podpori za razvoj ekološkega kmetijstva. Z tako imenovanim Novim Madžarskim Programom za razvoj podeželja je vlada kratkoročno namenila več podpore razvoju madžarskega kmetijstva, a je hkrati že na začetku vpeljala za kmete nerazumljive omejitve.

Med tem, ko je v večini evropskih držav v zadnjih letih število ekoloških kmetij in površina pod ekološko pridelavo naraščala, je v zadnjih petih letih ekološko kmetijstvo na Madžarskem stagniralo. Po letu 2004 je do leta 2008 število ekoloških kmetij upadlo za kar 15%, medtem ko so se površine pod ekološko kontrolo zmanjšale za 8% na 122.817 ha (Tabela 1).

Med letoma 1997 in 2004 je bila slika popolnoma drugačna. Število ekoloških kmetij se je popeterilo iz 281 na 1.453 in ozemlje pod ekološko kontrolo se je v enakem obdobju povečalo za več kot desetkrat na 133.009 ha, kar predstavlja 2,3 % kmetijske zemlje na Madžarskem. Za trenutno stanje navajajo analitiki dva razloga: prvi je v pomanjkljivi strukturiranosti notranjega trga, drugi pa je v manjkajoči podpori za razvoj ekološkega kmetijstva v leta 2004 vpeljanem Programu za razvoj podeželja. Po prijavnem obdobju leta 2004, tako kmetije v preusmeritvi, ekološki in tudi integrirani kmetje namreč niso mogli več vstopiti v program in zaprositi za subvencije, vse do konca programskega obdobja leta 2009.

Med drugim so bile subvencije za integrirano pridelavo pogosto višje od subvencij za ekološko pridelavo (glej tabelo 2), kar je dodatno demotiviralo kmete za preusmeritev v ekološko pridelavo. Ta program je prinesel stagnacijo za razvoj madžarskega kmetijstva.

Čeprav se večina kmetij še naprej osredotoča na izvoz, pa se je število predelovalnih obratov povečalo iz 217 v letu 2003 na 436 v letu 2008, kar dokazuje, da se vedno več podjetij zavzema za razvoj domačega trga. Kljub temu je še vedno več kot 80% ekoloških surovin izvoženih predvsem v zahodnoevropske države, kot so Avstrija, Nemčija in Švica. Izvozne surovine so predvsem žitarice, oljnice pa tudi nekaj sadja in zelenjave. Po drugi strani je večina predelanih ekoloških produktov uvoženih.

V letu 2009 je Madžarska uvedla Novi Madžarki Program za razvoj podeželja. Po podatkih kontrolnih organizacij se je število ekoloških pridelovalcev, ter površine pod ekološko pridelavo ponovno povečalo. Vendar je vlada tudi v novi program vpeljala nerazumljive ovire. Kmetje, ki do 25. julija niso poslali vlog za subvencije bodo morali na naslednjo priložnost počakati do konca programa, torej do 31. avgusta 2014. Do takrat nimajo kmetje, ki se odločijo za preusmeritev v ekološko ali integrirano pridelavo več nobenih možnosti za pridobitev subvencij.

Tabela 1: Razvoj ekološkega kmetijstva na Madžarskem

Leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Ekološko (ha)	116.535	133.009	128.575	122.765	122.270	122.817	138.800
Ekološke kmetije	1.256	1.453	1.386	1.294	1.259	1.233	1.391

Viri: : Biokontroll Hungária, Hungária Óko Garancia Kft, *Ocena EkoConnect e. V.

Tabela 2: Subvencije za ekološko in integrirano pridelavo na Madžarskem

	Subvencije v Programu za razvoj podeželja 2004 – 2009 (EUR/ha)			Subvencije v Novem Madžarskem Programu za razvoj podeželja 2009 – 2014 (EUR/ha)		
	Integrirana pridelava	Kmetije v preusmeritvi	Ekološke kmetije	Integrirana pridelava	Kmetije v preusmeritvi	Ekološke kmetije
Njivske površine	224	192	145	155	212	153
Zelenjava	113	349	220	171	359	203
Trajnice	420	435	322	341-625	757-900	365-631

Viri: Madžarsko ministrstvo za kmetijstvo in razvoj podeželja (FVM) 2009

Avtorja: Irena Fašalek, EkoConnect e. V. & Stefan Simon

* * * * *

3. Povprečna ekološka kmetija na Slovaškem meri skoraj 400 hektarjev

Ekološke kmetije na Slovaškem so v povprečju precej večje kot v drugih državah EU. 7,03 odstotka kmetijskih površin obdelujejo v skladu z ekološkimi standardi, medtem ko je bila povprečna velikost kmetije leta 2008 391 hektarjev. Glavni prideleki so žitarice, ki so namenjene predvsem za krmo za živali.

Konec leta 2008 je Centralni inštitut za kontrolo in testiranje kmetijstva na Slovaškem (CCTIA) registriral 349 ekoloških kmetij s skupnimi obdelovalnimi površinami v velikosti 136.668 ha. Medtem ko je leta 2001 povprečna kmetija merila še 746 ha, je velikost do leta 2008 padla na 391 ha na kmetijo. Zmanjšanje je posledica rastočega števila družinskih kmetij, ki so se preusmerile v ekološki način pridelave. Največja kmetija sicer pokriva 3034 ha (2199 ha polj), skupaj pa je 8 kmetij večjih od 1500 ha.

Ekološko obdelane površine so v slabih 70 odstotkih travniki in pašniki, okoli 30 odstotkov je polj, manj kot en odstotek je namenjen sadjarstvu in le 0,1 odstotka vinarstvu. Ekološke kmetije so razpršene po vsej Slovaški, največ jih je na vzhodu.

Ključni pridelek slovaškega ekološkega kmetijstva so žitarice. Sadjarstvo se zaradi visokih stroškov ni posebej razvilo. Jabolka, slive in češnje praviloma predelajo v suho sadje. Pridelke iz nabiralništva večinoma izvozijo. Več kot 75 odstotkov surovin porabijo za prehrano živali na lokalni ravni, saj se 68 odstotkov ekoloških kmetov ukvarja z živinorejo. Kmetje preostanek surovin prodajo večinoma na Slovaškem, pa tudi v drugih državah EU ter v Švici.

Skoraj 50 odstotkov ekoloških pridelkov se še vedno prodaja kot proizvode iz konvencionalne pridelave, npr. meso. Tudi mleko večinoma dostavljajo v konvencionalne mlekarne ali ga prodajo kot surovo ekološko mleko dvema ekološkima mlekarnama na Češkem. V zadnjih letih se je vseeno tudi velika slovaška mlekarna odločila za predelavo ekološkega kravjega mleka. Mleko, jogurt in skuta so sedaj kupcem dosegljivi tudi v ekološki kakovosti. Predelava mesa ni razvita, manjše klavnice namreč ne obstajajo.

Ekološka predelava živil kaže na počasen trend rasti. Ne razvija se v skladu z rastjo ekološko obdelanih površin. Lokalni ekološki proizvodi so napredaj predvsem v manjših trgovinah z naravno hrano. Zdi se, da majhni predelovalci ne morejo prodreti na trg, ki ga pokrivajo verige supermarketov. Nekateri večji ekološki pridelovalci svoje izdelke, med drugim zeliščne čaje, moko, rezance, tofu sir, kravje mleko in mlečne izdelke kljub temu prodajajo lokalnim specializiranim trgovinam, verigam supermarketov in v tujino. Največji ekološki vinogradnik ekološko vino dostavlja izbranim domačim trgovinam. Celotna proizvodnja ekološkega sladoleada, prest in špargljev je namenjena za tuje trge, kot so nemški, avstrijski in nizozemski.

Vir: Juliana Schlosserová, Centralni inštitut za kontrolo in testiranje kmetijstva na Slovaškem

Prevod: Klavdija Černilogar

* * * * *

4. Evropske raziskave nakazujejo na višjo prehransko vrednost ekoloških živil

Zaradi drugačnih metod in odsotnosti kemikalij tekom kmetijske pridelave imajo ekološka živila pozitiven vpliv na zdravje. Vsebnost nenasičenih maščobnih kislin, vitaminov, karotinoidov in antioksidantov je v ekoloških živilih višja.

Do sedaj največji projekt ekološkega kmetijstva financiran s strani EU potrjuje, da lahko imajo živila ekološkega izvora pozitiven vpliv na zdravje. V skladu s pričakovanji potrošnikov so višje kakovosti in varni. Dve glavni spoznanji sta vodili do rezultata: v primerjavi s konvencionalno pridelanimi živilimi imajo ekološka živila višjo vsebnost prehransko in fiziološko zaželjenih sestavin kot so antioksidanti in vitamini. Vsebnost nezaželenih sestavin kot so mikotoksini, ostanki pesticidov in glikoalkaloidov je bila v številnih vrstah ekološko pridelanega sadja in v ekološkem mleku nižja. To je v prvi vrsti posledica metod za doseganje rodovitnosti tal, ki je povezana z odpornostjo rastlin in povečano vsebnostjo željenih sestavin. Odpoved uporabi kemično-sintetičnih mineralnih gnojil in pesticidom še dodatno izboljša sestavo posameznih sestavin v številnih živilih.

Pet let je več kot 30 evropskih partnerjev sodelovalo na interdisciplinarnem projektu „Izboljšanje kakovosti, varnosti in znižanje stroškov v evropski ekološki in low-input prehranbeni verigi (Verbesserung von Qualität und Sicherheit und Kostenreduzierung in der europäischen ökologischen und Low-Input Lieferkette“ - QLIF). Znanstveniki so se osredotočili na kakovost in varnost ekoloških ter low-input živil v povezavi z ekonomsko učinkovitostjo in zdravim okoljem. Rezultati poskusov kažejo znatno višjo kakovost ekoloških osnovnih surovin po žetvi in živalskih proizvodov v primerjavi s konvencionalnimi. Dr. Urs Niggli, akademski koordinator projekta (Forschungsinstitut für biologischen Landbau/FiBL), je rezultate projekta strnil z besedami, da ekološka živila kot so zelje, solata, paradižnik in krompir vsebujejo več sekundarnih rastlinskih sestavin kot živila iz konvencionalne pridelave. V ekološkem mleku je bila vsebnost prehransko zaželjenih sestavin prav tako višja, še posebej poleti. Vsebnost nenasičenih maščobnih kislin, kot CLA in omega-3 je bila tudi do 60 % višja, vsebnost vitaminov, karotinoidov in antioksidantov pa med 30 % in 70 %. Krma, ki temelji na vlakninah in nizki vsebnosti koruzne silaže je bila ključni faktor kakovosti. V tem primeru so low-input sistemi kot prosta reja proizvedli primerljivo kakovost kot ekološka pridelava, v nasprotnem primeru je bila kakovost teh sistemov podobna konvencionalni. Višja vsebnost nenasičenih maščobnih kislin je v prid zdravju človeka. Sekundarne rastlinske sestavine kot antioksidanti pomagajo zmanjšati nevarnost krvožilnih obolenj in raka.

QLIF raziskava temelji na obširnih analizah znanstvenih poskusov, socialno-ekonomičnih podatkih in kompleksnih modelih. V ospredju raziskave so bili trenutni izzivi in vprašanja, ki se bodo v prihodnosti odpirala za zagotavljanje višanja kakovosti rastlinskih in živalskih ekoloških živil. Dve raziskavi sta vršili poskuse s krmo za izboljšanje kakovosti mleka, mlečnih beljakovin in medmišično količino maščob – ta vpliva na senzorično kakovost svinjskega mesa. Raziskovalci so razvili tudi HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) protokole. Ti bi naj podpirali proizvajalce, zagotavljali visoke kakovostne standarde posebej za ekološka živila in varnost živil npr. pri vprašanih gnojenju in predelavi. QLIF projekt je predlagal vpeljavo predelovalnih standardov v prakso.

Rezultati QLIF raziskav so ovrgli pred kratkim objavljene rezultate raziskave s strani English Food Standard Agency (FSA). V kontroverzni raziskavi niso dokazali nobenih razlik med proizvodi iz ekološke in konvencionalne pridelave. Med predstavitvijo rezultatov QLIF projekta v Berlinu je Generalni sekretar Deutscher-Naturschutzring e.V., gospod Helmut Röscheisen, močno kritiziral rezultate FSA. Raziskave, ki so dokazale višjo vsebnost sekundarnih rastlinskih sestavin v sadju so namenoma izključili. Problematičnih ostankov kot so težke kovine in pesticidi tudi niso zadostno upoštevali, kljub dokazanim negativnim vplivom na zdravje otrok s strani DNR.

Več informacij lahko najdete na strani QLIF: [www.qlif.org](http://www qlif.org). Ta stran Vas vodi tudi do javno dostopne baze podatkov Organic Eprints, kjer najdete več kot 100 QLIF publikacij.

Avtorja: Bianca Borowski in Stefan Simon

Prevod: Maja Turinek

* * * * *

5. Izvor je znan: od proizvajalca do potrošnika

Skupina nemških kmetov je začela s promocijo lastne blagovne znamke. Skupina prodaja posušene proizvode trgovcem na veliko in ekološkim trgovinam. Uspešen in omene vreden koncept.

Ekološki kmetje prodajajo pridelke, kot je krompir, sadje, jajca in meso večinoma lokalnim trgovinam z ekološkimi živili. Čeprav kmetje proizvajajo surovine kot so žita in meso, ponudba posušenih izdelkov navadno ne prihaja direktno iz kmetij.

Poleti 2008 sta združeni proizvajalcev „Kornbausern“ in „Kornkreis“ ubrali novo pot trženja. 70 kmetov iz dežel Baden-Württemberg, Saarland in Rheinland Pfalz na jugozahodu Nemčije se je odločilo za skupno proizvodnjo posušenih proizvodov, kot so ovseni kosmiči, testenine iz dvozrne pira (*Triticum dicocum* L.), gorčica in klobase v konzervah.

Ideja za proizvodi je ponuditi „naravna živila z obrazom“. Na vsakem pakiranju se nahaja slika pridelovalca. S tem se potrošnik poveže s človekom, ki je pridelal njegovo hrano. Stalno rastoča paleta proizvodov trenutno obsega 30 posušenih proizvodov, v kratkem bo na trg prišlo še ekološko olje in marmelada. Vsi izdelki imajo datum uporabe najmanj 8 mesecev. Surovine so predelane lokalno, na primer bela gorjušica Markusa Comtesses s kmetije Wadgassen je 30 km oddaljena od kraja Saarabwärts, kjer jo meljejo v manjšem mlinu „Mettlacher Abtei Senfmühle“. Thorsten Neubauer, poslovodja proizvajalcev „Kornbauer“ vidi veliko možnost v razvoju obsega proizvodov, saj so ekološki kmetje in predelovalci zelo kreativni. Po njegovih besedah zahvaljujoč sodelovanju raste tudi povpraševanje po produktih.

Proizvodni skupini prodajata svoje proizvode večinoma trgovcem na veliko v judovzhodni ali neposredno trgovinam z ekološkimi živili po vsej Nemčiji. „Kornkreis“ je odgovoren za stike s strankami na jugu in vzhodu, „Kornbauer“ pa na severu in zahodu Nemčije. Sodelavci na terenu obiskujejo trgovine, kjer predstavljajo svoje proizvode. Po besedah Eve Marije Esslingen iz proizvodne skupine „Kornkreis“ so lastniki trgovin z ekološkimi živili sprejeli njihove izdelke z navdušenjem. Še posebej sama ideja o sliki proizvajalca surovin (kmeta) na vsakem izdelku, ki potrošnika „nagovori“ se je tako med prodajaci, kot med kupci zelo dobro uveljavila.

Trenutno iščeta proizvodne skupini nove trgovine z ekološkimi živili za zagotovitev prodanih količin. Do takrat pa delajo na razširitvi svojega sortimenta.

Več informacij najdete na www.kornbauern.de in www.kornkreis.name.

Avtor: Stefan Simon, Prevod: Maja Turinek

6. Ekološko kmetijstvo lahko pripomore k zaščiti podnebja

Znanstvene raziskave kažejo, da ekološko kmetijstvo pušča manjši CO₂ odtis od konvencionalnega. Ena od glavnih prednosti je povsem drugačno upravljanje tal: majhna uporaba strojev ter velik delež zelenih površin in poljščin, ki izboljšujejo hranljivost tal, krepijo vsebnost humusa in spodbujajo vezavo CO₂.

Na podnebni konferenci v Københavnu so predstavniki vlad razpravljali o kontroverznih zasnovah, strategijah in ukrepih za zmanjšanje podnebnega segrevanja. Kmetijstvo je eden od glavnih akterjev, tako kot povzročitelj kot tudi kot žrtev: na eni strani kmetijstvo proizvaja znatno količino toplogrednih plinov, na drugi strani kmetijstvo prizadevajo spremembe v količini in trajanju padavin ali potencialno širjenje bolezni in škodljivcev.

Prehod na podnebju prijaznejše in odpornejše kmetijstvo je zato nujen. Ali lahko odgovor na ta problem ponudi ekološko kmetijstvo ter prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov? Poleg drugih pozitivnih lastnosti ima ekološko kmetijstvo dejansko tudi večjo energijsko učinkovitost ter boljši vpliv na podnebje kakor konvencionalno kmetijstvo, na kar kažejo številne študije. Pomembno prednost predstavlja povsem drugačno upravljanje tal: neuporaba sintetičnih gnojil in pesticidov prihrani veliko energije, se izogne emisijam toplogrednega ogljikovega dioksida ter še bolj uničujočega dušikovega oksida, ki nastaja pri proizvodnji in uporabi teh učinkovin. Škodljiv vpliv dušikovega oksida na podnebje je okoli 300-krat močnejši od ogljikovega dioksida. Poleg tega ekološki kmetije pomagajo zmanjševati koncentracije teh toplogrednih plinov z vzpostavljanjem rezervoarjev ogljikovega dioksida: uporaba postopkov z majhnim vplivom na okolje, posebej velik delež travinja (za surovo krmo in pašnike) ter visok delež stročnic, ki pomagajo zvišati vsebnost humusa v tleh ter tako izboljšujejo rodovitnost tal. Še več, delež rastlin, kakršna je koruza, ki uničujejo humus, je v ekološkem kmetijstvu veliko manjši. V nasprotju s tem pristopom so tla na veliko konvencionalnih kmetijah pravi vir ogljikovega dioksida zaradi kultur, ki razjedajo humus, ter zaradi kolobarjenja in intenzivne obdelave.

Krmljenje s surovo krmo in domačimi krmnimi rastlinami ali pa vsaj z rastlinami z okoliških kmetij še na en način ščiti podnebje: zmanjšuje emisije, ki nastanejo zaradi transporta. V nasprotju s tem konvencionalni kmetije večino krme uvažajo (v Nemčiji okoli tretjino) iz tujine. Še huje: da bi zadostili stalno rastočemu povpraševanju po soji, vsako leto uničijo velik del pomembnega deževnega pragozda. Glede na njegovo neprecenljivo vrednost, ne samo za gozd, ampak predvsem tudi globalno podnebje, prinaša to nepredvidljive posledice.

Živinoreja je odgovorna za več kot dve tretjini emisij toplogrednih plinov iz kmetijstva, kar je posledica predvsem uničevalnega načina pridelave krme. Ekološka živinoreja proizvaja manj emisij. Ekološke kmetije poleg tega redijo manj živali na hektar, kar zmanjšuje neposredne emisije metana. Ta plin nastane pri prebavi prežvekovalcev in je 23-krat tako škodljiv za podnebje kot ogljikov dioksid. Poleg tega ekološke krave živijo dlje in tako proizvedejo več mleka v življenjskem obdobju, kar pomeni, da je treba zrediti manj krav. S tem se izboljša klimatski vpliv ekološkega mleka, tudi če ga računamo na liter proizvedenega mleka.

Splošni očitok je namreč, da se prednosti ekološkega kmetijstva izničijo, če emisije računamo na kilogram ali liter proizvoda, namesto na enoto površine. Študije CO₂ odtisa kažejo, da so razlike sicer manjše, da pa so ekološki izdelki še vedno bistveno boljši.

Klimatske spremembe so kljub temu med najpomembnejšimi izzivi ekološkega kmetijstva. Čeprav je to že sedaj podnebju prijaznejši način za pridelavo živil, so izboljšave še vedno možne in potrebne. Kako izboljšati produktivnost na trajnostni in živalim prijazen način, je eno od osrednjih vprašanj za nadaljnje izboljšanje potenciala ekološkega kmetijstva in zaščite podnebja. Oporne točke za ta razvoj so gojenje in izboljšanje zdravja in vitalnosti rastlin in živali. Potrebne so nove raziskave, da bi kmete pri teh prizadevanjih bolje podprli. Med drugimi ukrepi lahko omenimo še plitvejšo oranje oziroma popolno prenehanje z oranjem, pa tudi uporaba tehnik upravljanja z rodovitnostjo tal, ki zmanjšajo emisije. Biološki in konvencionalni kmetije bi se morali odreči tudi izsuševanju močvirij, ki so vir toplogrednih plinov.

Avtorja: Bianca Borowski & Stefan Simon, novinar

Prevod: Klavdija Černilogar

7. Zaščitite žitna skladišča pred škodljivci

Pravilno skladiščenje žit je za ohranjanje visoke kvalitete pridelka ključnega pomena. Sušenje, čiščenje, hlajenje in zračenje so eden izmed najpomembnejših faktorjev za ohranjanje kvalitete žita.

V toplih letih ima veliko pridelovalcev pri skladiščenju žita težave z črnim žitnim žužkom (*Sitophilus granarius*). Aprila 2009 je se je ta škodljivec po vsej Evropi zaradi visokih temperatur še posebej razmnožil.

Pridelovalci morajo zato dobro pretehtati možnosti za boj proti skladiščnim škodljivcem in tudi v ekološkem kmetijstvu obstaja dovolj ustreznih ukrepov za zaščito pridelkov. Za uspešno skladiščenje mora biti žito predvsem dobro očiščeno in skladišče mora biti dovolj hladno. Ekološkim kmetom priporočamo, da med drugim v skladišča preventivno namestijo parazitske osice vrste *Lariophagus distinguendus*. Te osice so naravni sovražnik in omogočajo biološko zatiranje žitnega žužka. Za preventivno zaščito zrnja bi morali pridelovalci v skladišče vnesti 40 osic (cena 10,25 evrov) na 100 m² ali za 15 ton žita. Za zaščito žita pred močno večšo lahko uporabimo osice vrste *Habrobracon hebetor* (25 osic za ca. 15 m² - cena 3,90 evrov).

Ob invaziji črnih žitnih žužkov moramo skladišče popolnoma izprazniti ter žito očistiti s posebnim visokotlačnim strojem, ki ubije škodljivce. Skladišče moramo očistiti s posebnim prahom 'SilicoSec'. Za 1m² je potrebno 20 mg produkta (8 Evrov/kg). 'SilicoSec' lahko nanesejo posredno na žito (2 kg/t) vendar potem žit več ne morete prodati kot krušna žita. Ta žita lahko uporabimo zgolj še za krmo za živali. Tako uporaba visokotlačnih aparatov, kakor uporaba 'SilicoSec' se uporabljata v ekološkem kmetijstvu. Pomembno: zaradi različnih kriterijev glede dovoljenosti uporabe 'SilicoSec' v različnih evropskih državah, se pred uporabo le tega posvetujte z vašimi kontrolorji!

Strokovnjaki poudarjajo, da je primerno skladiščenje žit po žetvi zelo pomembno za ohranjanje kvalitete krušnih žit. Težave se namreč pogosto pojavijo šele po žetvi, ker so žita velikokrat neprimerno skladiščena. Ernst Weidenhöfer iz mlina Bohlsener Mühle pojasnjuje: "Po mojih izkušnjah se več težav pri izgubi kakovosti pojavi zaradi neprimernega skladiščenja kot v pridelavi. Tukaj pridelovalci pogosto izgubijo na kvaliteti pridelka."

Za pridelovalce to pomeni, da ni pomembna zgolj pridelava temveč predvsem tudi tisto, kar pride po žetvi. Zato bi se morali pridelovalci držati predvsem naslednjih pravil:

- **Sušenje in zračenje zrnja :**

Zrnje je najprimerneje skladiščiti pri 14% vlagi (piro in oves pri 13% vlagi). V primeru, da je v zrnju višja vlaga moramo zrnje dodatno posušiti. Če je ob žetvi vlaga zrnja višja od 16% je le tega skoraj nemogoče posušiti do 14% vlage zgolj v skladišču. Zato moramo zrnje posušiti v sušilnici.

- **Žito mora biti čisto in mora dihati:**

Čistoča pri mlatvi pomaga, da se zrnje kasneje lažje zrači. Ob tem morate zrnje očistiti majhnih delcev in plevla. Nato je zrnje pripravljeno na zračenje. V primeru, da je v zrnju preveč majhnih delcev se zrnje ne more primerno zračiti in prav tako se zamašijo majhne pore.

- **Hlajenje skladišča:**

Črni žitni žužek ima rad toplo okolje, medtem ko pod 7 °C tako kot večino drugih škodljivcev opravi zimsko spanje. Svetujemo vam, da upoštevate ta nasvet in ohranjate primerno nizke temperature v skladišču. Kljub temu bo v skladišču še vedno prisotnih nekaj žužkov, vendar so ti ob nizkih temperaturah skorajda neškodljivi. Pomagajte si s hladnim zimskim zrakom.

- **Dovolj zgodnje ustrezno skladiščenje:**

V primeru, da se ne morete 100% zagotoviti zgornjih pogojev, vam svetujemo, da zrnje najkasneje do oktobra odpeljete v profesionalno skladišče. Možnosti, da boste obdržali kvaliteto vašega pridelka so v tem primeru veliko večje, kot če pustite pridelek predolgo ležati v neprimernem skladišču.

Če želite žito prodati in zanj dobiti dobro ceno, se prepričajte, da je pridelek čist. Bodite pozorni, da ne vsebuje mikotoksinov ali žužkov, zato morate preprečiti prisotnost le teh tudi v skladišču. Prav tako mora biti dostop domačim živalim, kot so na primer mačke, v skladišču onemogočen.

Več informacij na to temo najdete pod:

Silico Sec bei BIOFA AG, Rudolf-Diesel-Str. 2, D-72525 Münsingen, Tel.: +49 (0) 7381 / 93 54 14, E-Email: contact@biofa-profi.de

Naročanje predatorskih osic (*Lariophagus distinguendus*) in (*Habrobracon hebetor*) upod www.biologische-beratung.de

Bundesverband Naturkost Naturwaren Herstellung und Handel e.V.
http://www.n-bnn.de/html/img/pool/Leitfaden_Sch_dlingsbek_mpfung.pdf

Avtor: Stefan Simon

* * * * *

8. Avalonove konference

Septembra in oktobra je Avalon v Bolgariji organiziral več dogodkov, katerih glavni cilj je bil povezati ljudi ter izmenjati znanja in izkušnje o ekološkem kmetijstvu. Dejavnosti so se začele s srečanjem Avalonove mreže, čemur je sledila mednarodna konferenca na temo podnebnih sprememb. 120 udeležencev iz Srednje in Vzhodne Evrope, Balkana, Kavkaza in Srednje Azije se je udeležilo tako te konference kot tudi konference o biološki raznolikosti. Del udeležencev se je pridružil tudi ekskurziji v Rodope (glejte tudi članek z naslovom „Novo tračansko zlato“).

Predavatelji iz vsega sveta so predstavili nove izsledke o okoljskih temah, pomembnih za ekološko kmetijstvo. Profesor Rattan Lal iz ZDA je govoril o sekvestraciji ogljikovega dioksida iz tal, dr. Mark Redman iz Velike Britanije pa je predaval o biološki raznolikosti dežel v tranziciji. Direktorja Avalona Martien Lankester in Nico van der Werf sta pozdravila dober odziv udeležencev. Stkali so se novi kontakti, člani mreže pa so lahko poglobili znanje in medsebojne stike.

Vse predstavitve predavateljev in nadaljnje informacije o programu najdete na spletni strani konference: www.avalon-conference.org

Prevod: Klavdija Černilogar

* * * * *

9. Romunski Ekološki Forum presega pričakovanja

Dobro vzdušje med udeleženci Foruma za trženje ekoloških izdelkov v Bukarešti

"Številne nove ideje in kontakti" ter "Ta dogodek bi morali naslednje leto ponoviti" sta najpomembnejša zaključka udeležencev romunskega Eko Foruma. Gre za mednarodno konferenco o trženju ekoloških proizvodov, ki je 22. in 23. oktobra 2009 potekala na bukareštanskem razstavišču "Romexpo". Preko 160 udeležencev, med njimi kmetje, predelovalci, trgovci in predstavniki organizacij in institucij se je udeležilo dogodka, ki je posebno pozornost dal širjenju ekološkega domačega trga in romunskim izvoznim možnostim. "Število udeležencev je presega naša pričakovanja," je dejal Bernhard Jansen, direktor EkoConnecta – Mednarodnega centra za ekološko kmetijstvo v Srednji in Vzhodni Evropi, ene od štirih institucij, ki so organizirale Forum. "Poleg tega je bilo vzdušje med podjetniki čudovito in tudi nova podjetja so se začela zanimati za bio trg", je dodal.

Posebej predstavitve o perspektivah bio trga na drobno v Zahodni Evropi, o razvoju romunskega bio trga ter o strategijah za izvoz bio živil, so pozele veliko zanimanja. Še eden od vrhuncev je bil govor kanadskega kmeta in nosilca alternativne nobelove nagrade, Percyja Schmeiserja, ki je ponazoril negativne izkušnje kanadskih kmetov z genetsko spremenjenimi rastlinami.

Romunski Bio Forum so organizirali romunsko združenje Bio Romunija, romunsko ministrstvo za gospodarstvo, Mednarodni trgovski center (International Trade Centre – ITG) iz Ženeve ter EkoConnect, ki je tudi organizator znanega vsakoletnega Foruma organskega marketinga v Varšavi. Podprlo jih je med drugim tudi romunsko ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja ter nizozemski sklad Avalon.

Več informacij je na voljo na: www.organicforum.ro

Prevod: Klavdija Černilogar

10. Vabilo: 5. Forum trženja ekoloških živil v Varšavi – prijave mogoče takoj

**5. mednarodno zasedanje
na temo predelave in trženja
ekoloških produktov in surovin**

**6 -7 Maj 2010
Varšava/Poljska**

Kontakt

do organizacij in ekoloških predelovalcev iz več kot 30 držav

Konferenca

z pomembnejšimi domačimi in mednarodnimi strokovnjaki

Razstava

ekoloških izdelkov

Strokovna ekskurzija

v različne prodajalne ekoloških živil v Varšavi

Organizator: EkoConnect e.V.

Tel: +49 (0) 351 456 80 39

E-Mail: monika.swigon@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

www.organic-marketing-forum.org

11. Koledar dogodkov

Datum	Dogodek	Kraj	Tema	Povezava/Kontakt
15.01.- 24.01.2010	Mednarodni zeleni teden Berlin	Berlin, Nemčija	Največji svetovni sejem o prehrani, kmetijstvu in vrtnarstvu	www.gruenewoche.de
03.02.- 05.02.2010	Fruit Logistica	Berlin, Nemčija	Vodilni svetovni sejem o trženju svežega sadja	www.fruitlogistica.de
08.02.- 12.02.2010	Nutra Bioorganic	Moskva, Rusija	Prvi ruski strokovni sejem o bio živilih	www.bioorganic.ru
17.02.- 20.02.2010	BioFach	Nürnberg, Nemčija	Vodilni sejem o bio izdelkih	www.biofach.de
22.02.- 24.02.2010	Ecofruit konferenca	Stuttgart-Hohenheim, Nemčija	14. mednarodna konferenca o ekološkem sadjarstvu	www.ecofruit.net
09.04.- 11.04.2010	Biostyl	Praga, Češka	Mednarodni distribucijski sejem o zdravi prehrani, ekologiji in zdravem načinu življenja	www.biostyl.cz
06.05 - 07.05.2010	5. Forum trženja ekoloških živil	Varšava, Poljska	Stičišče evropskih proizvajalcev ekoloških živil, naravnih izdelkov in surovin	www.organic-marketing-forum.org
18.05.- 20.05.2010	Food Ingredients Srednja in Vzhodna Evropa	Varšava, Poljska	Strokovni sejem za živilske dodatke	www.fi-events.com
26.05.- 28.05.2010	Health Life	Moskva, Rusija	Dogodek za podjetja s področja proizvodnje in promocije naravnih in eko izdelkov	www.life-expo.ru/eng
27.05.- 29.05.2010	BioFach China	Šanghaj, Kitajska	BioFach China je predvsem sejem za trgovce	www.biofach-china.com
17.07.- 18.07.2010	Oekologika	Blaubeuren, Nemčija	Sejem za strokovnjake in potrošnike za področje bio okolja, zdravja, prehrane, zaščite okolja, čistih energijskih rešitev, učinkovitega ravnanja z okoljem ter naše prihodnosti	www.oekologika.com

Prevod: Klavdija Černilogar

Vam je bila vsebina EkoConnect Novic všeč?

To nas veseli, zato Vas naprošamo, da le-te posredujete zainteresiranim kolegom ter znancem. Če so Vam Novice posredovali in bi jih zdaj radi prejeli osebno, Vas prosimo, da nam pošljete elektronsko sporočilo z naslovom "Subscribe EkoConnect Infobrief" na redaktion@ekoconnect.org.

Če Novic ne bi več želeli prejemati, nam pošljite sporočilo z naslovom "Unsubscribe EkoConnect Infobrief".

S prijaznimi pozdravi,

Vaša redakcija Novic.

Avalon je mednarodna neprofitna organizacija z Nizozemske, ki se ukvarja s spodbujanjem ekološkega kmetijstva. Podpira podeželske skupnosti v srednje- in vzhodnoevropskih regijah ter s tem razvoj trajnostne podeželske družbe. Na ta način delujemo v dobro narave in okolja, socialnih pogojev in lokalnega gospodarstva, vedno v tesnem sodelovanju z lokalnimi organizacijami, skupnostmi, kmeti, oblastmi, itd.

Avalonova mreža

Eden naših najpomembnejših ciljev je medsebojno približati organizacije, vlade, univerze in strokovnjake, kar počnemo skozi informiranje in razprave o biološkem kmetijstvu in varovanju narave. Znanje in vzpostavljanje struktur, tržne mreže in razvoja igrajo pomembno vlogo v programu agrarne in okoljske politike. Aktivnosti obsegajo seminarje, trening za trenerje, demonstracijske kmetije, izgradnjo institucij ter podporne projekte.

S povezovanjem vseh udeleženih nastaja ogromna mreža preko 150 akterjev s področja eko kmetijstva, varovanja narave, bio raznolikosti in trajnostnega razvoja podeželja. Ta mreža med seboj in s strokovnjaki povezuje ljudi, ki so aktivni v Avalonovih projektih na evropski in mednarodni ravni. Avalon to mrežo spodbuja skozi komunikacijo in izgradnjo omrežij za krepitev kapacitet.

Članstvo

Želite postati del mreže? Prosimo, izpolnite prijavnico na naši spletni strani (www.avalon.nl/Netz). Ste že član? Potem lahko povabite svoje sodelavce, prijatelje ali druge interesne skupine, naj se pridružijo.

EkoConnect je neprofitna organizacija s sedežem v Nemčiji, ki podpira izmenjavo informacij, znanj in izkušenj s področja ekološkega kmetijstva. Organizacija deluje kot mreža ljudi in organizacij aktivnih v bio sektorju v Zahodni in Vzhodni Evropi, z namenom srečevanja in medsebojnega sodelovanja.

Glavni namen je podpirati dejavnosti v smeri trajnostnega razvoja ekološkega kmetijstva v Srednji in Vzhodni Evropi, povezovati akterje in spodbujati dostopnost ekoloških proizvodov. EkoConnect je v tem smislu osrednja informacijska točka, daje priložnosti za srečevanje, izmenjavo izkušenj in nadaljnje izobraževanje ter podpira zasebne in javne ustanove pri izgradnji struktur, namenjenih ekološkemu kmetijstvu. EkoConnectu pri tem pomaga strokovni sosvet, ki mu svetuje pri vsebinskih in strateških vprašanjih.

Članstvo

Člani EkoConnecta so strokovnjaki in organizacije iz vse Evrope, ki imajo dolgoletne izkušnje z vzpostavljanjem struktur ekološkega kmetijstva, pa tudi nestrokovnjaki, ki se zanimajo za bio področje ali ga želijo podpreti. Če želite podpreti naše deli, lahko to storite tako, da postanete „podporni“ ali „redni“ član. Prosimo, izpolnite prijavnico na naši spletni strani (<http://www.ekoconnect.org/membership.html>). Ste že član? Potem lahko k članstvu povabite svoje sodelavce, prijatelje ali druge interesne skupine.